

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 862/2022
15.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у ванпарничном поступку по предлогу предлагача: 1. АА из ..., чији је пуномоћник Александар Бјелобаба, адвокат у ..., 2. ББ из ..., 3. ВВ из ..., 4. ГГ из ..., чији је пуномоћник Милош Павловић, адвокат у ..., 5. ДД из ..., 6. ЋЋ из ..., 7. ЕЕ из ..., 8. ЖЖ из ..., 9. ЗЗ из ..., 10. ИИ из ..., 11. ЈЈ из ..., 12. КК из ..., 13. ЛЛ из ..., 14. ЉЉ из ..., 15. ММ из ..., 16. НН из ..., 17. ЊЊ из ..., 18. ОО из ... иза пок. ПП, 19. РР из ... иза пок. СС, 20. ТТ из ... иза пок. ЋЋ, 21. УУ из ..., 22. ФФ из ... и 23. ХХ из ..., чији је пуномоћник Владимир Г. Перовић, адвокат у ..., против противника предлагача: 1. ДОО за пољоприврену производњу „Херцеговина“ Равни Тополовац и 2. ДОО „Раца“ Зрењанин, чији је пуномоћник Милан Козомора, адвокат у ..., ради утврђивања вредности акција, одлучујући о ревизији противника предлагача изјављеној против решења Привредног апелационог суда 2Пвж 14/21 од 16.12.2021. године, у седници већа одржаној 15.12.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија противника предлагача изјављена против решења Привредног апелационог суда 2Пвж 14/21 од 16.12.2021. године.

УКИДА СЕ решење Привредног апелационог суда 2Пвж 14/21 од 16.12.2021. године у II, III и IV ставу изреке и решење Привредног суда у Зрењанину Р 4/2020 од 30.10.2020. године у првом и трећем ставу изреке, осим по предлогу предлагача КК из ..., и предмет се у том делу, осим по предлогу предлагача КК из ..., враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Привредни суд у Зрењанину је донео решење Р 4/2020 дана 30.10.2020. године којим је у првом ставу изреке утврдио вредност 1 (једне) акције CFI kod: ESVUFR, ISIN број RSHERCE52942) издаваоца АД за пољопривредну производњу „Херцеговина“ Равни Тополовац у износу од 3.549,45 динара, које су биле предмет принудног откупа; у другом ставу изреке, одбацио предлог предлагача АА из ... поднет против ДОО „Раца“ Зрењанин, као недозвољен и у трећем ставу изреке обавезао противника предлагача ДОО за пољопривредну производњу „Херцеговина“ Равни Тополовац да у року од 8 дана предлагачима 1. - 23. реда плати укупан износ од 7.871.620,00 динара на име трошкова поступка, од чега износ од 599.280,00 динара предлагачу 1. реда, износ од 1.351.560,00 динара солидарно предлагачима 2. - 4. реда и износ од 5.920.780,00 динара солидарно предлагачима 5.- 23. реда са законском затезном каматом почев од извршности решења до коначне исплате.

Привредни апелациони суд је донео решење 2Пвж 14/21 дана 16.12.2021. године, решавајући по жалбама предлагача АА и противника предлагача, којим је у I ставу изреке вратио списе предмета Привредног суда у Зрењанину Р 4/2020 првостепеном суду у делу предлога КК из ... против противника предлагача ДОО за пољопривредну производњу „Херцеговина“ Равни Тополовац, ради оцене испуњености услова за прекид поступка; у II ставу изреке одбио жалбу противника предлагача и предлагача АА из ... као неосноване, те потврдио решење Привредног суда у Зрењанину Р 4/2020 од 30.10.2020. године у првом и другом ставу изреке; у III ставу изреке преиначио решење Привредног суда у Зрењанину Р 4/2020 од 30.10.2020. године у трећем ставу изреке тако што је обавезао противника предлагача ДОО за пољопривредну производњу „Херцеговина“ Равни Тополовац да предлагачима од 1. до 23. реда солидарно плати трошкове поступка у износу од 959.230,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до коначне исплате и у IV ставу изреке обавезао предлагаче да противнику предлагача ДОО за пољопривредну производњу „Херцеговина“ Равни Тополовац солидарно плате износ од 60.000,00 динара на име трошкова другостепеног поступка са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до коначне исплате.

Против наведеног другостепеног решења, у ставу II и III изреке, су противници предлагача поднели благовремену ревизију, позивом на одредбе члана 403. и 404. у вези члана 420. Закона о парничном поступку, из разлога погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао разлоге ревизије на основу одредаба члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку и члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 ... 18/2020) и закључио да треба дозволити посебну ревизију противника предлагача, ради уједначавања судске праксе у одлучивању о предлозима за утврђивања вредности акција у поступку принудног откупа, заснованих на истоветном чињеничном и правном основу, па је по одредби члана 404. став 2. у вези члана 420. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу првом изреке овог решења.

Врховни касациони суд је испитао побијано решење по одредби члана 408. У вези члана 420. Закона о парничном поступку и члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку и закључио да је ревизија основана.

Првостепени суд је засновао одлуку на утврђењу да су предлагачи и њихови правни претходници и ДОО „Раца“ Зрењанин били уписани као акционари издаваоца акција противника предлагача АД „Херцеговина“ Равни Тополовац, са одређеним бројем акција на дан 03.08.2019. године, да је противник предлагача донео дана 03.08.2018. године одлуку о принудном откупу акција на основу које је откупио акције предлагача уз исплату износа од 947,15 динара по једној акцији. На дан 03.07.2018. године процењена вредност једне акције издаваоца, противника предлагача, ликвидационом методом је 2.839,56 динара, процењена вредност применом приносне методе ДНТ је 960,10 динара, приносне методе – капитализације је 1.092,30 динара, а по методи ККВ (коригована књиговодствена метода) је 3.549,45 динара. Ово је првостепени суд утврдио тако што је прихватио допунски налаз и мишљење вештака „Серво Михаљ Агроекономик“ ДОО Зрењанин од 25.08.2020. године. Првостепени суд

је утврдио вредност једне обичне акције издаваоца противника предлагача на дан 03.07.2018. године у износу од 3.549,45 динара, као најповољнију за предлагаче.

Другостепени суд је прихватио разлоге првостепеног суда за утврђивање вредности једне обичне акције на дан 03.07.2018. године у висини најповољнијој за предлагаче, која је утврђена у поступку економско - финансијског вештачења. Вредност од 3.549,45 динара, за коју првостепени суд наводи да је утврђена методом ККВ (кориговане књиговодствене методе) налазом од 25.08.2020. године, противник предлагача оспорава.

Другостепени суд наводи да је то процењена вредност акције по методу нето имовине, утврђена налазом вештака од 26.09.2019. године и у изјашњењу од 18.09.2020. године (дакле, да је та вредност утврђена другом методом и другим налазом вештака), а да је вредност по ККВ у износу од 772,63 динара. Другостепени суд даје објашњење да није од значаја како се зове метода, већ да је предвиђеном методом за процену утврђена наведена вредност, да несагласни акционар има право на исплату по најповољнијој вредности, што је у конкретном случају процена извршена применом метода нето имовине.

Следеће, другостепени суд сматра да је без утицаја жалбени навод да одређени предлагачи нису акционари противника предлагача, издаваоца акција, јер ће о томе ко има право на исплату разлике до утврђене вредности акција бити решено у поступку исплате.

Врховни касациони суд не прихвата за правилне разлоге другостепеног суда, изнете у побијаном решењу, ни о начину утврђивања вредности акције, ни о легитимацији предлагача.

Предмет одлучивања у поступку је испитивање примерености цене акција противника предлагача у поступку принудног откупа.

Нема спора о томе да на основу одредбе члана 521. став 1. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/2011...44/2018) акционар друштва чије су акције предмет принудног откупа, који сматра да цена коју је утврдило друштво у складу са чланом 516. истог закона није утврђена у складу са тим законом, може у прописаном року да тражи да надлежни суд у ванпарничном поступку утврди вредност тих акција у складу са истим законом. Зато се приговор противника предлагача, да поједини предлагачи нису акционари, не може одбити са разлога да ће се о праву на исплату разлике у вредности акција одлучити у другом поступку. За правилну примену цитиране одредбе закона другостепени суд је требало да оцени да ли су предлагачи, сваки од њих, акционари чије акције су предмет принудног откупа од стране противника предлагача.

Према одредбама истог закона о утврђивању цене, из члана 516. став 1, друштво је дужно да у одлуци о принудном откупу утврди цену акција које су предмет откупа у складу са чланом 475. истог закона. Цена акција утврђује се према вредности акција на дан који не претходи више од три месеца дану доношења одлуке о принудном откупу, не узимајући у обзир њено било какво очекивано повећање или смањење као последицу те одлуке (став 2.) уз изузетак прописан ставом 3.

Чланом 475, на који упућује цитирана одредба члана 516. став 1. Закона о привредним друштвима, уређена су права несагласних акционара на откуп акција према вредностима: тржишној вредности утврђеној у складу са чланом 259. став 1. истог закона (став 1. тачка 2), односно књиговодственој вредности или процењеној вредности акција јавног акционарског друштва утврђеној у складу са чланом 51. тог закона, ако није остварен обим промета акцијама из члана 259. став 1. тог закона, при чему се те вредности утврђују на дан доношења одлуке о сазивању седнице скупштине (став 1. тачка 3.). Нема спора да није остварен обим промета акцијама за утврђење њихове тржишне вредности. У тој ситуацији, вредност акција које су предмет откупа једнака је највишој од вредности из става 1. тачка 3. члана 475.

Другостепени суд је погрешно применио одредбе материјалног права када је образложио да није од значаја која се метода примењује, или како се зове метода по којој је утврђена вредност – како се наводи у разлозима другостепене пресуде, већ да је предвиђеном методом за процену утврђена вредност. Схватаће да је правилно утврдити вредност акције у висини најповољнијој за предлагаче која је утврђена у поступку економско – финансијског вештачења, је погрешно јер је некритичко. У конкретном случају, првостепени суд се определио за методу процене вредности акција – ККВ (кориговану књиговодствену вредност) према допуни налаза и мишљења вештака од 25.08.2020. године, а другостепени суд за методу нето имовине према налазу вештака од 26.09.2020. године и изјашњењу од 18.09.2020. године, зато што долазе до вредности акције од 3.549,45 динара. Овакав приступ се не може прихватити.

Оправдано ревидент инсистира на потреби да се примени адекватна метода којом се добија стварна вредност акција. Цитираним одредбама закона јесте дато право акционару на исплату највише вредности из одредбе члана 475. став 1. тачка 3. Закона о привредним друштвима на дан доношења одлуке о сазивању седнице скупштине на којој је донета одлука о откупу акција, али утврђену адекватним методама процене вредности акција конкретног издаваоца. Нижестепени судови нису оценили методе примењене од стране вештака, нити су се определили за процену вредности акција према датим налазима и мишљењима. Према стању у списима предмета, вештаци СМ Агроекономик ДОО Зрењанин су 22.07.2020. године дали налаз и мишљење о процени вредности једне обичне акције издаваоца, противника предлагача, на дан 03.07.2018. године применом приносне методе ДНТ – 960,10 дин, приносне методе – капитализације – 1.092,30 дин и методе ККВ (кориговане књиговодствене методе) – 772,63 дин, а затим су на изнете примедбе дали одговор 25.08.2020. године са мишљењем да је по методи ККВ вредност акције 3.549,45 дин, и резултате процене по коригованом налазу од 26.09.2020. године по методи нето имовине 3.549,45 динара, по ликвидационој методи 2.839,56 дин и по књиговодственој методи 772,63 дин. Затим су исти вештаци у одговору на приговоре 18.09.2020. године дали изјашњење да је потребно отклонити техничку грешку где је погрешно наведена вредност по методи ККВ, јер је пропуштено да се назначи да је коригована књиговодствена вредност 772,63 дин по акцији, а да се вредност од 3.549,45 дин по акцији односи на вредност по методу нето имовине.

Различити су могући методи процене вредности капитала привредног друштва, те акција конкретног друштва, зависно од избора приступа – трошкованог, приносног или тржишног, а међу њима су и метод дисконтовања новчаних токова и метод нето

имовине. Према утврђеном чињеничном стању од стране првостепеног суда, по методу дисконтовања новчаних токова је вредност акције на дан 03.07.2018. године 960,10 динара, по приносној методи је 1.092,30 динара, а по методи ККВ 3.549,45 динара, што је по разлозима другостепене пресуде вредност по методу нето имовине, а по методу ККВ је 772,63 динара. Евидентно је да постоји потреба да се расправи избор адекватне методологије за процену капитала, односно акција конкретног привредног друштва, противника предлагача на дан 03.07.2018. године, која ће обезбедити најпоузданију индикацију вредности, на основу оцене налаза и мишљења вештака и њиховог изјашњења, према правилима науке, струке и општеприхваћеним принципима процене и конкретним околностима код противника предлагача, како би се сагласно смислу одредбе члана 475. став 1. тачка 3. и члана 516. у вези члана 521. Закона о привредним друштвима од стране суда утврдила вредност акција које су предмет принудног откупа.

Из тих разлога је у ревизијом побијаном делу укинуто и другостепено и првостепено решење, и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење, применом одредбе члана 416. став 2. у вези члана 420. Закона о парничном поступку у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић